

Budeme se soustředit a jsme za to rádi a šťastní (Jiří Černý)

Je čas vykřičet už titulkem bídu, v níž se brodí čeština mnohých sportovních komentářů. Dojmy z mistrovství světa v lyžování jsou čerstvé.

Když jsem před lety od redaktora České televize prvně uslyšel budeme se soustředit, pomyslel jsem si, že mu to prostě ujelo. Jenže dnes už se to používá častěji než správné soustředíme se nebo budeme se soustřeďovat. Asi by moc nepomohlo hnát komentátory ke zkouškám ze slovesných vidů. Dokonavost nedokonavost, kdo sám necítí, že budeme se zaměřit (soustředit, připravit) je nestvůrnost, neměl by se živit češtinou a celostátně dávat špatný příklad i trenérům a závodníkům.

Jsem za to rád pravděpodobně kdysi vyhrkl do kamery nějaký sportovec, udýchaný, těsně po výkonu. V klidu by pravděpodobně řekl Mám z toho radost nebo Jsem moc rád. Jenomže co vzniklo jako zkomolenina z nouze, bez toho se dnes neobejde takřka žádný přímý přenos. Kdekdo je za to rád.

Utrpěla by opravdovost a důvěryhodnost sportovcovy výpovědi, kdyby mu redaktor aspoň při přepisu pro tisk podobné jazykové skrumáže rozpletl a zjednodušil? Nebo si už i v agenturách všichni myslí, že "být za to rád" prostě vrostlo do hovorové češtiny a basta? Není pak divu, jestliže takto belhavá, ale stále užívanější vazba vyvolá stejně choré následovnice.

Tenista Radek Štěpánek měl jistě všechny důvody být šťastný ze svého postupu do finále turnaje v San José. Ale pokud opravdu prohlásil Jsem za to šťastný, vyvolal možná další jazykový mor. Kéž bych byl špatným prorokem!

V zrcadle těchto pokřivenin se nenápadně ztrácí, že si trenéři někoho pošetřili na štafetu. Zní to jemněji, čeština opravdu umí s předponami kouzlit. Ale zrovna s pošetřením jí nepomůžeme.

Kdysi jsem si taky dělal těžkou hlavu z každého nesprávně vysloveného jména zahraničního sportovce. Trochu se to zlepšilo, ale třeba italské fotbalisté si v Česku stále nemohou být jisti: Marchisio z Juventusu tu je náhle Marčizijo (doma Markízijo), přestože pravidla italské výslovnosti jsou téměř bez výjimek. Nedobře se mi celý zápas s londýnským klubem Chelsea poslouchalo i komentátorovo tvrdé Čelsy, když je tak jednoduché říkat shodně s Angličany Čelsi.

Snad i ten, kdo na leckterou z mých starostí namítne, že on to tak necítí, alespoň nahlédne jiné nebezpečí: čeština - ať už správná či nesprávná - se plevelnými frázemi zplošťuje a šedne do jednotvárnosti a neurčitosti. Není drtivějšího důkazu dnešní vyjadřovací chudoby nad otomismus. Holdují mu prezident i lokálkář. Všechno je o něčem: skok z můstku, třetina hokejového utkání, zahraniční politika, radar. Nepřestává mi z toho být zle.

Podobnou davovou oblibu několika frází jsem naposled zažil na sklonku své dvouleté vojenské služby. Zvláštní bylo, že i tam lidé s vysokoškolskými tituly přistoupili na výrazivo pologramotných sousedů a přinejmenším jazykově tak s nimi k nerozeznání splynuli.

Ve srovnání s tím vším se mi zdá pramálo důležitá otázka, kterou koncem minulého týdne nafoukly některé deníky: Přechylovat, nebo nepřechylovat?

Rozebíral jsem to z mnoha stran už před deseti lety v rozhlasovém komentáři Čeština jako nástroj nedorozumění. Od té doby se argumenty obou stran nijak neprohloubily. Tehdy se v Lidových novinách psalo o přechylování jako o aroganci bolševické moci, dnes tamtéž míní Zbyněk Petráček, že bazírovat na přechylování mohlo mít význam za komunismu...

Jako bychom přechylovali až po únoru 1948.

Myslím, že se mezi sebou o něco líp domluvíme, když přechylujeme. A že je to i důslednější. Vadí-li totiž paní Albrightové to -ová, stejným právem by si mohl Mick Jagger stěžovat na tvary Jaggerem, Jaggerův atd. S islandskými, litevskými a řeckými ženskými jmény to samozřejmě máme složitější, ale s trochou rozumu a snášenlivosti se i ta dají ohýbat.

Rozhodně ale nic nevyřeší veřejná osobní polemika šéfa sportovní redakce ČT a externí spolupracovnice, bývalé lyžařky. O komentátorské minulosti Oty Černého si mohu myslet cokoli, ale pokud ji Josef Chuchma v Mladé frontě Dnes negativně připomene právě teď, je to rána pod pás.

Stejně jako postřeh Zuzany Kocumové, že v mailu Oty Černého bylo několik pravopisných chyb.

To jsou prkotiny. Čeština je poklad.

*Článek jsme převzali ze serveru **<http://hn.ihned.cz>** [<http://hn.ihned.cz>]*